

Finanssivalvonnalle

Lausunto luonnoksesta Finanssivalvonnan henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä koskevaksi määräys- ja ohjekokoelmaksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: FIVA/2026/905

Finanssiala ehdottaa luonnokseen joitain muutoksia ja lisäyksiä

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta henki- ja vahinkovakuutusyhtiön toiminnan järjestämistä koskeviksi määräyksiksi ja ohjeiksi.

FA pitää luonnoksen tavoitteita kannatettavina ja tervetulleina erityisesti siltä osin kuin määräykset ja ohjeet päivitetään vastaamaan Solvenssi II -direktiiviin tehtyjä muutoksia, pienten ja ei-monimutkaisten vakuutusyhtiöiden sääntelyä sekä digitaalista häiriönsietokykyä koskevaa sääntelykehystä. Erityisen myönteisenä FA pitää määräys- ja ohjekokoelman rakenteen selkeyttämistä, tiivistämistä sekä päällekkäisyyksien vähentämistä, jolloin sääntelykokonaisuus on mahdollisimman johdonmukainen ja helposti hahmotettava. Tämä tukee sekä sääntelyn ennakoitavuutta että sen tehokasta soveltamista vakuutusyhtiöissä.

FA esittää luonnoksesta seuraavat huomiot, jotka on jaoteltu määräys- ja ohjekokoelman kappaleiden mukaisesti. Näillä muutoksilla määräykset ja ohjeet tukisivat sekä tehokasta valvontaa että tarkoituksenmukaista ja suhteellista sääntelyä.

Kappale 5 Suhteuttamistoimenpiteet

Luonnoksessa viitataan suhteellisuusperiaatteeseen erityisesti SNCU-sääntelyn yhteydessä, mutta monet määräykset ja ohjeet on kirjoitettu yleisellä tasolla siten, että niiden voidaan tulkita edellyttävän samanlaista menettelytapaa kaikilta vakuutusyhtiöiltä niiden koosta, riskiprofiilista ja toiminnan monimutkaisuudesta riippumatta. FA ehdottaa, että määräysten perusteluissa tai ohjeteksteissä täsmennetään nykyistä selkeämmin, että vaatimusten toteuttamistapa ja laajuus voidaan suhteuttaa vakuutusyhtiön kokoon, liiketoiminnan laatuun ja riskiprofiiliin.

Kappale 6.2 Asiakkaan tunnistamis- ja tuntemisjärjestelmä

MOK-luonnoksen asiakkaan tuntemista koskevaan kohtaan olisi perusteltua tehdä tarkennuksia toimintaympäristössä tapahtuvien sääntelymuutosten vuoksi. Tällä hetkellä vahinkovakuutusyhtiöiden asiakkaan tuntemisvelvollisuus perustuu vakuutusyhtiölain 6 luvun 13 §:ään ja rahanpesulakiin (444/2017), jonka soveltamisalaan vahinkovakuutusyhtiöt kuuluvat.

Jos parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä oleva HE 105/2026 vp uudeksi rahanpesulaiksi toteutuu soveltamisalansa osalta esityksen mukaisena, asiakkaan tuntemisvelvollisuuksien sisältö, laajuus ja soveltamisala määräytyisivät suoraan EU:n rahanpesuasetuksen (AMLR) perusteella. Tämä tarkoittaisi, että 10.7.2027 jälkeen asiakkaan tuntemista koskevia vaatimuksia sovellettaisiin vain AMLR:ssä tarkoitettuun henki- ja muuhun sijoitusvakuutustoimintaan, ei esimerkiksi vahinkovakuutuksiin.

MOK:n asiakkaan tuntemista koskevassa kohdassa viitataan vakuutusyhtiölain 6 luvun 13 §:ään, joka on HE 105/2026 vp:n mukaan tarkoitus kumota uuden rahanpesulain säätämisen yhteydessä. Tämän vuoksi olisi tarpeen arvioida viittauksen ajantasaisuus sekä se, muodostaako sääntely jatkossa riittävän oikeusperustan asiakkaan tuntemisvelvollisuudelle vahinkovakuutustoiminnassa.

Lisäksi on huomattava, ettei ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa ole asiakkaan tuntemista koskevaa erityissäännöstä. Edellä todetun perusteella jäisi epäselväksi, mihin velvoittavaan sääntelyyn vahinkovakuutustoimintaan liittyvä asiakkaan tuntemisvelvollisuus jatkossa perustuisi. Henkivakuutustoiminnan osalta sääntelyperusta näyttäisi muodostuvan AMLR:stä, mutta vastaavaa sääntelyä ei ole tunnistettavissa vahinkovakuutustoiminnan osalta. Olisikin perusteltua selvittää, onko kansallisen sääntelyn tarvetta vahinkovakuutustoiminnan asiakkaan tuntemisvelvollisuuden osalta arvioitu valmistelussa ja miten velvollisuuden on tarkoitus jatkossa määräytyä.

Samalla olisi tarpeen täsmentää määräysten ja ohjeiden soveltamisalaa ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin sekä niiden Suomessa harjoittamaan vahinkovakuutustoimintaan. Nykyisen luonnoksen perusteella soveltamisalan ulottuvuus jää tältä osin epäselväksi.

Kappale 9 Sopivuus- ja luotettavuusilmoitukset

FA pitää tärkeänä, että vakuutusyhtiöillä on selkeä käsitys Finanssivalvonnan odotuksista sopivuus- ja luotettavuusarviointien toteuttamisessa. Määräyksessä (5) voitaisiin hallituksen kollektiivisen osaamisen arviointia sekä eturistiriitojen tarkastelua koskevia määräyksiä täydentää esimerkeillä tai täsmentävillä perusteluilla. Tämä edistäisi yhdenmukaista soveltamiskäytäntöä eri yhtiöissä.

Lisäksi FA katsoo, että tilanteissa, joissa arvioitavana on henkilön sopivuuteen tai luotettavuuteen liittyvä mahdollinen muutos, olisi hyödyllistä täsmentää ilmoitusvelvollisuuden käytännön soveltamista.

Kappale 10 Operatiivisten riskien tietojen ilmoittaminen Finanssivalvonnalle

FA pitää tärkeänä, että digitaalista häiriönsietokykyä koskevan DORA-asetuksen ja kansallisten määräysten välinen työnjako on mahdollisimman selkeä. Jatkuvuudenhallintaa ja häiriötilanteisiin varautumista koskevat määräykset ja ohjeet sisältävät osin vaatimuksia, joita käsitellään myös DORA-asetuksessa.

Päällekkäisten velvoitteiden ja tulkintaepävarmuuksien välttämiseksi olisi hyödyllistä selventää, missä määrin määräykset täydentävät DORA-sääntelyä ja missä tilanteissa DORA muodostaa ensisijaisen sääntelykehiksen. FA katsoo, että sääntelyn selkeyden kannalta olisi tarkoituksenmukaista välttää tarpeetonta kansallista päällekkäissääntelyä silloin, kun vastaavat vaatimukset sisältyvät jo suoraan sovellettavaan EU-sääntelyyn.

FA ehdottaa, että viiden suurimman operatiivisen riskin tappiotapahtuman vuosittaista raportointivelvoitetta arvioidaan uudelleen nykyisessä sääntely-ympäristössä. DORA-asetuksen myötä valvontaviranomaisille toimitetaan jo merkittävä määrä operatiivisia häiriöitä ja ICT-riskejä koskevaa tietoa. Tämän vuoksi olisi hyödyllistä arvioida, tuottaako nykyinen raportointivelvoite edelleen olennaista lisäarvoa valvonnalle vai aiheuttaako se osittain päällekkäistä raportointia. Mikäli raportointivelvollisuus säilytetään, FA pitää perusteltuna, että sen käyttötarkoitusta ja suhdetta muuhun raportointiin täsmennetään määräysten perusteluissa.

Kappale 11 Ulkoistaminen

Ohjeessa (1) edellytetään ulkoistamissopimuksen tai sen luonnoksen toimittamista ilmoituksen yhteydessä. FA pitää ymmärrettävänä, että Finanssivalvonta tarvitsee riittävät tiedot olennaisista ulkoistusjärjestelyistä, mutta ehdottaa harkittavaksi, voitaisiinko joissakin tilanteissa hyväksyä myös standardoitu yhteenveto ulkoistuksen keskeisestä sisällöstä. Erityisesti konsernin sisäisissä ulkoistuksissa tai muutoin vakimuotoisissa palvelujärjestelyissä koko sopimuksen toimittaminen saattaa aiheuttaa huomattavaa hallinnollista työtä ilman vastaavaa valvonnallista hyötyä.

FA ehdottaa määräystä (3) täsmennettäväksi siten, että siitä käy yksiselitteisesti ilmi, tuleeko Finanssivalvonnan verkkosivuilla olevaa ilmoituslomaketta käyttää myös ulkoistamisjärjestelyssä tapahtuvien merkittävien muutosten ilmoittamiseen vai ainoastaan alkuperäisen ilmoituksen tekemiseen. Nykyinen sanamuoto jättää tulkinnanvaraa ilmoitusmenettelyn soveltamisalan osalta eikä lomake nykyisessä muodossaan sovellu erityisen hyvin muutoksista ilmoittamiseen.

Määräyksessä (5) viitataan ulkoistamisen yhteydessä ”keskeisenä pidettävään toimintaan”, kun taas määräyksessä (1) käytetään ilmaisua ”kriittinen tai tärkeä toiminto”. Onko tarkoituksena, että ulkoistamista koskeva ilmoitusvelvollisuus rajautuu vain keskeisenä pidettävään toimintaan, vai tulisiko sen koskea kriittisiä tai tärkeitä toimintoja määräyksen (1) mukaisesti?

FINANSSIALA RY

Mikko Kuusela
Johtaja